

arbejdet materiale, som vil kunne udnyttes i (lokal)-historisk forskning i Danmark, Tyskland og Holland. Registeret over studehandelsbyer og -landskaber (s. 225-26) vil være en vigtig nøgle under et saadant arbejde.

H. V. Gregersens bog har kort sagt perspektiver i sig, som peger langt ud over det snævrere sønderjyske felt. Tilmed er hans værk med sit væld af detaljer skrevet i et glidende og levende sprog præget af en oplagt fortællerglæde.

Jens Kolmos

Harry Christensen: Ni tværsnit af Nibes historie. Viborg 1977. 288 s., ill. Kr. 94,40.

Til belysning af Nibes historie findes et meget rigt kildemateriale. En statelig række af velbevarede tingbøger, strækkende sig fra begyndelsen af 1600-årene, er næsten udtømmelige til oplysning om snart sagt alle sider af byens og dens befolknings tilværelse. For Klitgaards fremstilling af Nibes historie til den opnåede købstadsstatus i 1727, var de en hovedkilde, men det er stadig væk muligt at fremdrage nyt og værdifuldt materiale fra deres tætskrevne sider. Mange oplysninger kan f. eks. hentes frem om fiskeriet i Limfjorden, som helt afgørende har præget byen i hovedparten af dens tilværelse og været grundlaget for, at den nåede frem i købstædernes række.

Et overvældende rigt materiale til limfjordsfiskeriets historie findes desuden i de mange fjordkommissioners akter, hvor sildefiskeriet i Nibe Bredning igennem århundreder havde prioritet. For forfatteren af den foreliggende Nibe bys historie har det været en gunstig udgangsposition at have ansættelse ved det nørrejyske landsarkiv. I kraft deraf har han haft de bedste muligheder for at lede andre, mindre let tilgængelige arkivalier frem til yderligere belysning af forholdene i det lille samfund. Hans levende beskrivelse får derved tyngde ved de mange noter og henvisninger.

Bogen er, som titlen angiver, bygget op over ni tværsnit: 1377, 1477, 1577, 1677, 1727, 1777, 1827, 1877 og 1927. Selv siger forfatteren om det første årstal, hvor Nibe for første gang med sikkerhed kan eftervises i de historiske kilder, at »det er med dette årstal som med de andre »kapitelårstal« ikke det præcise år det gælder. De skal forstås som udgangspunkter for beskrivelser af en tid, af tilstande og begivenheder i Nibes historie«. I det store hele afspejler de fluktuationer i sildefangsten, for – som det er sagt – når silden gik rigeligt til i fjorden, blomstrede byen, når sildemængden aftog, herskede nød og fattigdom.

Et synligt vidnesbyrd om fiskeriets dominans får man ved at aflægge byens kirke et besøg, for hovedparten af dens inventar kan direkte henføres til fiskerfamilier fra den blomstrende periode efter år 1700, ejendommeligst af alt kirkeskibet, der er enestående i landet ved at vise den sildekåg, som anvendtes ved bundgarnsfiskeriet. For den, der engang har behandlet dette kirkeskib, er det spændende at få at vide, at kirken på et vist tidspunkt har haft hele tre af samme type. Bogens illustrationer er velvalgte og godt gengivne og bringer en hel del nyt materiale. Der er grund til at lykønske ikke blot Nibe byråd, men også læserne med et så vellykket jubilæumsskrift.

Holger Rasmussen

Per Niels Kristensen: Bønder og bebyggelse. Befolknings- og bebyggelsesudvikling, ejendomsforholdene og ugedagsbøndernes antal i Fugelse Herred i det 16. og 17. århundrede. Odense University Studies in History and Social Sciences vol. 43, Odense UP. 1977. 246 s. Kr. 60,00 + moms.

Bogen er oprindelig skrevet som specialeafhandling til eksamen i historie ved Odense Universitet. Forfatterens mål er egentlig at undersøge befolkningsudviklingen i Fuglse her-